

ת"פ 66219/05/20 - מדינת ישראל נגד ג' א'

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 66219-05-20 מדינת ישראל נ' א'

לפני כבוד השופטת אילה אורן

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם ג' א'

פסק דין

החלטתי לזכות את הנאשם מעבירת האיומים המיוחסת לו מחמת זוטי דברים.

כתב האישום

1. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה שהנאשם ובוועז לביא (להלן: "בוועז") היו דרי רחוב, וביום 24.2.2020 בשעה 14:17 לערך, במחסן ברח' ישרון 2 בהוד השרון (להלן: "המקום"), התעורר עימות ביניהם בשל טענת הנאשם כי בוועז פלש לשטח מחייתו. לכן הזמין הנאשם את המשטרה וכשהגיעו למקום שוטרים (להלן: "השוטרים") אמר הנאשם לשוטר יהודה פרנקו (להלן: "השוטר פרנקו"), כי הוא ידקור את בוועז או ידקור בעצמו, וחזר על כך מספר פעמים. לפיכך הואשם הנאשם כי איים בפגיעה שלא כדין בבוועז, במטרה להפחידו או להקניטו, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. הצדדים אינם חלוקים על עובדות כתב האישום היות שהאירוע תועד במצלמות הגוף של השוטרים. משכך הוגש חומר הראיות הרלוונטי בהסכמה, מבלי שנשמעו עדויות עדי התביעה. לצד זאת המחלוקת בין הצדדים נסובה על השאלה האם הוכחה עבירת האיומים, והאם חל סייג זוטי דברים.

טיעוני הצדדים

3. ב"כ המאשימה, עוה"ד אורית מנצ'יקובסקי, טענה כי אמירותיו של הנאשם בפני השוטר פרנקו כווננו כלפי בוועז ותוכנם מקים עבירת איומים. בתמיכה לטענותיה הפנתה המאשימה לפסיקה רחבה בנוגע לעבירת האיומים, בה אדון בהמשך, ולרע"פ 3057/18 פלדמן נ' מדינת ישראל (20.6.2018) שם הורשע נאשם שאיים על עובדת סוציאלית ברצח, במטרה לגרום לה לשנות את המלצותיה בנוגע להסדרי השהות שלו עם בתו, והבהירה שלא כל איום בפני גורמי טיפול או איש מרות הוא "קריאה לעזרה".

4. עוד טענה ב"כ המאשימה כי מסרטוני מצלמות הגוף עולה בירור שהוכח הרכיב ההתנהגותי של האיום

והפנתה לקטעי האיום המתועדים בסרטונים, בהם תועד הנאשם באומרו לשוטרים איום חד משמעי שעורר את דאגתם בין היתר עקב היכרותם המוקדמת עם הנאשם ומצבו הפסיכיאטרי, והחשש להידרדרות המצב. לכן עיכבו השוטרים את הנאשם לתחנת המשטרה.

5. ביחס להוכחת היסוד הנפשי של עבירת האיומים טענה ב"כ המאשימה שיש להחיל את הלכת הצפיות ממנה ניתן ללמוד על כוונת הנאשם, בשים לב שחזר על איומיו מספר פעמים. בנוגע לטענה כי דבריו נאמרו בשל הצורך שלו בעזרה, נטען כי הנאשם לא אמר זאת בחקירתו ומכול מקום ישנן דרכים אחרות לקבלת עזרה. לפיכך נטען שהנאשם צפה בהסתברות גבוהה הקרובה לוודאות, שאמירותיו יפחידו את בועז והשוטרים, או לכל הפחות יקניטו אותם וזאת עשה במטרה להשיג את מבוקשו, לפנות את בועז מהשטח. אשר על כן, עתרה המאשימה להרשיע את הנאשם במיוחס לו.

6. ב"כ הנאשם, עוה"ד גיא עין צבי, טען שיש לזכות את הנאשם מהמיוחס לו, משום שעבירת האיומים לא התגבשה, ולחלופין היות שאמירת האיום בנסיבות המקרה היא זוטי דברים. נטען כי הנאשם הוא שהזעיק את השוטרים ומיד עם הגעתם הביע את חששו להידקר, וסיפר על אירוע קודם של אלימות בינו לבין בועז, וביקש **"שיתפוס את הרגליים שלו וילך, אני לא רוצה להידקר, לא רוצה לדקור"**.

7. הוסיף ב"כ הנאשם וטען שעל אף שאין מדובר בהגנה עצמית, היות שלא היה איום מיידי על חייו של הנאשם, בפנייתו לשוטרים הביע הנאשם את חששו מבועז בעקבות תגרה קודמת במהלכה רדף אחריו בועז עם סכין עד שהוזעקה משטרה למקום, כעולה מהרשעה קודמת של בועז שהוגשה (נ1). הנאשם שאל את השוטרים בסוף סרטון 3 האם הם רוצים לראות איזה מספריים וסכינים יש לבועז, וממכלול הנסיבות ביקש ב"כ הנאשם ללמוד שמטרת הנאשם הייתה לבקש מהשוטרים, למנוע את האירוע הבא, ולא להפחיד או להקניט את השוטרים או את בועז.

8. לטענת הסנגור אמירת הנאשם לשוטרים: **"אז אני אדקור אותך, מה אכפת לך?"**, מלמדת על מופרכות האיום והעדר הכוונה בצדו, שהרי אין זה סביר שהייתה לנאשם כוונה להפחיד את בועז או את השוטרים, אלא להתריע מפני הסיכון להידקר על ידי בועז.

9. עוד טענה ההגנה שעל אף שעבירת האיומים אובייקטיבית, יש להתחשב בדברי בועז כי הוא לא חש מאוים ובוודאי שהשוטרים לא חשו מאוימים. מכאן שלא התגבשו היסוד העובדתי והנפשי בעבירת האיומים. בחינת דברי הנאשם ב"מבחן המהות" ו"מבחן ההקשר" מלמדים כי דבריו נבעו מהפחד שחש מבועז והם כ"קריאה לעזרה" בפני משטרת ישראל הדומה במהותה לקריאה לעזרה בפני גורם טיפולי, ולא נועדו להפחיד את השוטרים או את בועז. לתמיכה בטענותיו הפנה ב"כ הנאשם לפסקי הדין ברע"פ 8736/15 **צוברי בר נ' מדינת ישראל** (17.1.2018) ובש"פ 749/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** (4.2.2019), בהתייחס לאמירות המבטאות מצוקה שיכול שישללו את היסוד הנפשי בעבירת איומים.

10. לחילופין טען ב"כ הנאשם שאם בית המשפט ייקבע שהנאשם ביצע את עבירת האיומים יש לזכותו מחמת "זוטי דברים", היות שנסיונות המקרה אינן מצדיקה הרשעה בפלילים.

11. לצד זאת טען ב"כ הנאשם למחדלים של המשטרה, בכך שהיה עליהם להזהיר את הנאשם מיד אחרי האמירה הראשונה אך הם לא עשו זאת, גם לא לאחר שאמר ב-14:33:33 אמירה נוספת, אלא רק בשעה 14:54 לאחר שהוחלט לעכבו. עוד הוסיף ב"כ הנאשם כי המצלמה הייתה כבויה כרבע שעה טרם הודעת העיכוב, בזמן שהשוטר התייעץ עם קצין ויתרה מכך שעוכבו של הנאשם נעשה ללא הצדקה והביא לפגיעה בזכויותיו. מכל הטעמים הללו עתר ב"כ הנאשם לזכות את הנאשם מהמיוחס לו.

התשתית הראייתית

12. מטעם המאשימה הוגשו בהסכמה ארבעה סרטוני מצלמות גוף של השוטרים שהגיעו למקום (ת/1); הודעת הנאשם (ת/2); הודעת בועז (ת/3); דו"ח הפעולה של השוטר רן מעין (ת/4); דו"ח הפעלה של השוטר פרנקו (ת/5); דו"ח הפעולה של השוטר יצחק זמיר (ת/6) ותמליל חילופי הדברים בין הצדדים, כפי שתועד במצלמות הגוף של השוטרים (ת/7). מטעם ההגנה הוגש כתב אישום וגזר דין בו הורשע בועז בעבירת תגרה ואיומים בסכין כלפי הנאשם (נ/1). הנאשם לא התייצב לדיון ההוכחות, ובהסכמת בא כוחו נשמע הדיון שלא בנוכחותו. בהמשך, כשהתייצב הנאשם לדיון תזכורת, נמנעה ההגנה מלבקש להעיד אותו להגנתו.

13. כעולה מהתשתית הראייתית שהוכחה ואינה במחלוקת, הנאשם הזעיק את השוטרים למקום בשל חששו מבוועז, עמו היה לו סכסוך אלים קודם. עם הגעת השוטרים למקום אמר להם הנאשם כי הוא לא רוצה להידקר או לדקור, וביקש שיסייעו לו בפינוי של בועז שנכנס לשטח הפרטי שלו.

14. במהלך השיחה עם השוטרים, ולאחר שהבהירו לנאשם שאין באפשרותם לסייע לו, אמר הנאשם את דבר האיום המיוחס לו. בהמשך גבו השוטרים במקום את הודעתו של בועז ועיכבו את הנאשם לתחנת המשטרה.

15. סרטוני מצלמות הגוף של השוטרים (ת/1) תיעדו את האירוע בחלקו הרלוונטי, ותמליל הוגש בהסכמה (ת/7). החשוב לענייננו הוא **הסרטון השני שזה עיקרו**:

תועדה הגעת השוטרים למקום ופנייתם לנאשם אם הוא הזמנים, ובתגובה השיב: "כן אני רוצה שהבן אדם הזה יעזור את השטח שלי למה אני מפקד להידקר". אז שאלו השוטרים מי זה בועז, והנאשם השיב: "זה בועז ושפעם היה לנו מקרה אלימות ביחד" וכשנשאל למה בועז הגיע לפה השיב: "לא יודע הוא חושב שזה מקום מסתור או משהו אני רוצה שהוא יתפוס את הרגלים שלו וילך, לא רוצה לראות אותו פה הוא גם צריך לתפוס ממני מרחק... מטר.. מהבית משפט אחי הוא צריך לתפוס ממני מרחק שיתפוס ממני מרחק שיתפוס את הרגלים וילך". ובהמשך אמר: "אני לא... לא רוצה להידקר לא רוצה לדקור", וחזר על דבריו כשהשוטר ביקש ממנו את מספר תעודת הזהות שלו.

בהמשך הצביע הנאשם על שטח וטען כי הוא בבעלותו, ושם נראה בועז אשר אמר לשוטרים כי הוא קיבל אישור לשהות במקום. השוטרים שאלו את הנאשם שטען שהשטח בבעלותו הפרטית, אם יש לו מסמכים ואם כן שעליו לפנות לבית משפט ולהוציא צו. בתגובה אמר הנאשם בדקה 14:33:33: **"יודע מה אני אדקור אותו וזהו מה אכפת לך?"**, אז אמר לו השוטר שלא ידבר ככה, והנאשם השיב: **"הוא איים על לדקור אותי אני אדקור אותו וזהו מה.. אני צריך להידקר?"**. אז שאל השוטר את הנאשם האם הוא מאיים בפניו, והנאשם השיב שלא, ושאל שוב ושוב, 11 פעמים ברצף, אם הוא צריך להידקר. בין לבין שאלו השוטרים את הנאשם מספר פעמים האם הוא מאיים בפניהם, ואמרו שאף אחד לא צריך להידקר, והנאשם אמר **"לא, לא סליחה"**. בהמשך הסביר הנאשם לשוטרים כי בועז מחזיק מספרים ובעבר היה אירוע אלים ביניהם. לשאלותיו החוזרות של השוטר האם הוא מאיים בפניו לדקור את בועז, השיב הנאשם: **"חס וחלילה חס וחלילה אני לא התכוונתי לדקור אותו אני לא התכוונתי לדקור אותו אבל הוא כל הזמן מוציא את הסכין ואני מפחד להידקר אני מאוים אחי, אני מאוים"**. וחוזר ומפציר בשוטר לראות את המספרים והסכנים שמחזיק בועז אך השוטר מסרב.

16. **בסרטון השלישי:** הודיעו השוטרים לנאשם על עיכובו בחשד לאיומים בפני שוטר, אז השיב הנאשם: **"אני התכוונתי או שאני אדקור אותו או שאני אדקור היה כבר קרב אלימות או שאני אדקור או שאני אדקור תחליט, תחליט, תחליט"**. אז התעצבן הנאשם, בעט בחומה, ירק וביקש ללכת לביתו לשתות מים, אך השוטרים סירבו והנאשם צעק והסביר כי הוא על תרופות פסיכיאטריות והוא מבקש מים.

17. בסרטון נוסף תועדה העדות שגבו השוטרים מבוועז במקום, אז אמר בועז שהנאשם לא איים עליו ולא תקף אותו, אבל שהנאשם חולה נפש ושבעבר הם רבו. השוטרים שאלו את בועז אם הוא מעוניין להגיש תלונה אך הוא סירב, ואמר שהנאשם "לא בסדר בראש", אבל שהוא "לא מתרגש ממנו".

דין והכרעה

18. אפתח במסקנה אליה הגעתי, כי באמרותיו איים הנאשם בפני השוטרים בפגיעה בבוועז באמצעות דקירה. הנאשם אמר לשוטרים כי הוא ידקור את בועז בתגובה לסירובם לפנות אותו מהמקום, ולשמע הצעתם לנקוט בהליכים משפטיים. בכך הוכח היסוד העובדתי. אשר ליסוד הנפשי, כוונת הנאשם נלמדת מתוכן דבריו והקשרם ביישום הלכת הצפיות. כאן מצאתי כי כוונת הנאשם הייתה להפחיד, במידת מה, את השוטרים ובעיקר להקניטם, במטרה לשכנעם להרחיק את בועז מהמקום. עם זאת, במכלול נסיבות המקרה, בו הזעיק הנאשם את השוטרים, וביקש את עזרתם מאחר שחשש לפגיעה פיזית מידיו של בועז, בשילוב עם מצבו הנפשי המורכב של הנאשם, הגעתי למסקנה כי איומי הנאשם נבעו ממצוקה והם "זעקה לעזרה". אומנם בדבריו הבוטים עבר הנאשם את גבול ההתבטאות הלגיטימית והשמיע איומים, ברם אני סבורה שהאינטרס הציבורי אינו מצדיק את הרשעתו, אלא מקים את סייג "זוטי הדברים".

אפנה תחילה לבחון את עבירת האיומים ביישום הכלים הנורמטיביים שנקבעו בפסיקה, ובהמשך אבחן את קיומו של סייג זוטי הדברים, כדקלמן:

הפרק המשפטי - עבירת האיומים

19. עבירת האיומים הוגדרה בסעיף 192 לחוק העונשין, הקובע כך:

"המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש שנים".

20. תכליתה של עבירת האיומים היא להגן על שלווה נפשו וביטחונו של הפרט, על חופש הפעולה והבחירה שלו, אף שיש בכך הגבלה וצמצום של חופש הביטוי. זוהי **עבירה התנהגותית** שאינה דורשת הוכחת תוצאה של פגיעה בערכים המוגנים, או כי המאיים השיג מטרתו וגרם להפחדה, או הקנטה של המאויים. **עצם האיום** בפני עצמו, אם בוצע **בכוונה להפחיד או להקניט** ונקלט בחושיו של אחר, אף אם אין לו זיקה למושא האיום, מקים עבירת איומים (רע"פ 8736/15 **צוברי בר נ' מדינת ישראל** (17.1.2018)).

21. המבחן לגיבוש עבירת האיומים הוא **אובייקטיבי**, משמע, כי על-מנת לקבוע אם תוכן ביטוי עולה כדי איום, נבחן אם יש באמירה או במעשה כדי להטיל אימה בלבו של אדם רגיל מן היישוב בנעליו של המאויים, אף אם המאויים לא חש אימה (ע"פ 237/53 **כהן נ' היועץ המשפטי**, פ"ד ח 295 (1954)).

22. **היסוד העובדתי** בעבירת האיומים הוא עצם העברת **מסר מאיים** הפוגע בערכים המוגנים, שלא כדין, ובחינתו מחייבת עריכת איזון עם עקרון העל של חופש הביטוי (ע"פ 3140/11 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (30.4.2012)).

23. בע"פ 103/88 **ליכטמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(3) 373 (1989) (להלן: "פרשת ליכטמן") נקבעו כלים לבחינת ההתבטאות המצויה במחלוקת בשאלה אם היא עולה לכדי איום אם לאו, ובראשם **"מבחן המהות"** של האמירה, בשילוב עם **"מבחן השליטה"** של הנאשם בהתממשותה. בהמשך נקבע בפסיקה **"מבחן ההקשר"** בו נאמרה האמירה. כך במילותיו של כב' השופט נ' הנדל (כתוארו אז) בע"פ 6368/09 **זקן נ' מדינת ישראל** (12.7.2010):

"לצד מבחן השליטה ומבחן המהות שהובאו לעיל ניתן להציע מבחן אחר, אשר לטעמי יסייע במלאכת ההכרעה בתיק זה - מבחן ההקשר. על פי המבחן המוצע יש לשאול שלוש שאלות: האחת, מה אמר. השנייה, מי אמר. השלישית, מדוע אמר. מבחן ה'מה' מתמקד בשאלת מעשה העבירה. כמובן, ניתן לבצע פעולת איום גם ללא מילים אלא באמצעות סימנים או התנהגות אחרת. ברם, פשיטא, ללא מעשה - אין עבירה. מבחן ה'מי' נועד לבדוק את הקשר בין הנאשם לבין מעשה האיום. בדרך זו ניתן ללמוד על אופיו של מעשה האיום. מבחן ה'מדוע' מטרתו לבחון את הכוונה העומדת מאחורי המעשה כנדרש בפלילים. יש לשקלל את שלושת המבחנים - מה, מי ומדוע - על מנת להגיע להכרעה האם בוצעה עבירת איום".

24. **היסוד הנפשי** הדרוש בעבירת האיומים הוא קיומה של **"כוונה מיוחדת"** להפחיד אדם או להקניטו. יסוד זה

יכול להיבחן על-פי הלכת הצפיות, כאשר השאלה היא האם המאיים צפה בהסתברות גבוהה עד כדי קרובה לוודאות, שדבריו עלולים להפחיד את שומע האיום. וכך נקבע ברע"פ 2038/04 לם נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(4) 96 (2006) (להלן: "הלכת לם"), מפי כב' השופטת ד' בייניש (כתוארה אז):

"ביסוד הנפשי של העבירה נכללת הלכת הצפיות. מטעם זה ניתן לקבוע כי גם אם המאיים לא התכוון להפחיד או להקניט את קולט האיום, אלא אדם אחר, הרי די בכך שהמאיים צפה ברמת הסתברות גבוהה כי דבריו עלולים להפחיד גם את קולט האיום כדי שתתבצע בכך עבירת איומים מושלמת".

25. בהלכת לם הותוו כללים מנחים לבחינת ההתבטאות או ההתנהגות המאיימת לפי מכלול הנסיבות שבהן הושמעו:

"[...] כפי שצינו לעיל, המבחן שבית המשפט מפעיל בבוחנו ביטוי החשוד כאיום הוא מבחן של אדם מן היישוב הנמצא בנעליו של המאיים, דהיינו באותן נסיבות שבהן היה נתון המאיים. בית המשפט אינו בוחן את הביטוי במנותק מסביבתו, אלא הוא בוחן את מכלול הנסיבות שבהן נמסר הביטוי, ובהן זהות המאיים והמאויים, הקשר או מערכת היחסים ביניהם, הרקע לביטוי וכן ההתרחשויות או התוצאות שבאו לאחר הביטוי".

מן הכלל אל הפרט

26. אין חולק כי בתגובה להסבר השוטרים כי אין בידם לפנות את בועז מהמקום, אמר הנאשם: **"אתה יודע מה אז אני אדקור אותו, מה אכפת לך?"** ולאחר שהשוטר אמר: **"לא לא... אל תדבר ככה"** ענה לו הנאשם: **"הוא איים על לדקור אותי אני אדקור אותו וזה מה... אני צריך להידקור?"**. מדובר באיום מפורש, שהוא מעין "הודעה" של הנאשם כי ידקור את בועז מאחר שהשוטרים לא מלאו את מבוקשו, ולכן אני סבורה כי **היסוד העובדתי הוכח**.

27. ב"כ הנאשם טען כי דברי הנאשם אינם מגבשים את **היסוד הנפשי** בעבירת האיומים משום שלא הייתה לנאשם כל כוונה להפחיד את השוטרים או את בועז, כפי שאמר הנאשם בחקירתו באזהרה (ת/2) כשנשאל מדוע איים לדקור את בועז, והשיב: **"אני יש לי פחד מבוועז הוא יעשה לי משהו אז אמרתי לשוטר מה אתה רוצה שאני אדקור אותו? זה היה אמירה כי אני מפחד ממנו אבל לא התכוונתי באמת לדקור אותו"**. וכששאל החוקר את הנאשם האם הוא יודע שאסור לאיים השיב: **"כן אני מבקש סליחה"**. השוטר הציג לנאשם את תיעוד מצלמות הגוף, והלה זיהה את עצמו ואמר: **"כן אמרתי לו אתה יודע מה אני אדקור אותו וזהו"**, אז נשאל שוב מדוע אמר זאת וענה: **"כי למה שהוא ידקור אותי"**.

28. אין בידי לקבל את טענת ההגנה כי לא התגבש יסוד נפשי בעבירת האיומים. כאמור, עבירת האיומים אינה דורשת הוכחה כי המאיים התכוון להוציא לפועל את איומו, ולכן אף אם אניח כי הנאשם לא התכוון לדקור את בועז כפי שטען בחקירתו, אין בכך להוריד מהתגבשות היסוד הנפשי של העבירה. זאת ועוד, היות שעבירת האיומים היא **עבירה התנהגותית**, אין צורך להוכיח כי מושא האיום או קולט האיום חש מאויים באופן סובייקטיבי, ולכן אין משקל של ממש לעובדה שבועז אמר כי הוא לא מאויים מפני הנאשם (ת/3): **"כעקרון**

לא, אבל הוא התרגז כי הוא נגע לי בדברים [...]", וכך אמר גם בשיחתו עם השוטרים במקום (סרטון רביעי ת/4 ודוח פעולה ת/6). הווי אומר, שהעובדה שבועז לא חש מאויים אינה שוללת קיומו של איום במבחן האובייקטיבי.

29. היסוד הנפשי של העבירה דורש הוכחה כי באמירתו **התכוון הנאשם להפחיד או להקניט** את קולט האמרה, אף אם מושא האיום שונה. היות שבועז עמד במרחק מטרים ספורים מהנאשם והשוטרים (כפי שניתן לראות בסרטון השני), והנאשם אמר את דברי האיומים כשהוא מודע לכך שבועז שומע אותם, ניתן לקבוע כי בפועל איים הנאשם על השוטרים ועל בועז.

30. ב"מבחן ההקשר" בשילוב עם "מבחן המהות", דברי האיום של הנאשם כי הוא ידקור את בועז בוטים וברורים. מקובלת עליי טענת המאשימה שהלכת הצפיות לפיה אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו מלמדת על כוונת הנאשם בענייננו בהסתברות קרובה לוודאות. לכן אני סבורה כי עיתוי האיום, מיד לאחר שהבין שאין בכוונת השוטרים להיענות לבקשתו, והעובדה שהוסיף ואמר לשוטר "**מה אכפת לך?!"** (אם ידקור את בועז), הרי שהנאשם אמר את דבריו בכוונה להפחיד את השוטרים ולמצער להקניטם, כדי להניעם לפנות את בועז מהמקום.

31. ודוק, את חזקת הצפיות יכול היה הנאשם לנסות להפריך בעדות בבית המשפט. אולם, משוויתר על זכותו להעיד להגנתו ולא נחקר על גרסתו, לא ניתן היה להתרשם ממנו ומהסברו ביחס לכוונת דבריו. משמע, כי הכוונה הטבעית הנלמדת מדברי הנאשם לא הופרכה והיסוד הנפשי הוכח.

אשר על כן, הגעתי למסקנה כי עבירת האיומים הוכחה מעבר לכל ספק סביר.

32. בשולי הדברים יובהר בקצרה כי ביחס לטענת ב"כ הנאשם שהיה על השוטרים להזהיר את הנאשם מיד עם הגעתם למקום, וכי האיומים נאמרו מבלי שהוזהר ולכן יש לפסול את האמירה המפלילה בהתאם לדוקטרינת הפסילה הפסיקתית, איני רואה עין בעין עם ההגנה. כאמור, השוטרים הגיעו למקום לאחר שהוזעקו על-ידי הנאשם, והלה פנה אליהם ואמר "**לא רוצה להידקר לא רוצה לדקור**" (סרטון 2, עמ' 3 בת/7). בדברים אלו לא השמיע הנאשם איום אלא פחד, ולכן בהעדר חשד סביר לביצוע עבירה לא נדרשו השוטרים להזהיר את הנאשם במעמד זה. כך גם בהמשך, עד לשלב בו השמיע הנאשם את האיומים. בנוגע לטענה כי היה צריך להזהיר את הנאשם מייד עם אמירת האיומים, ולא כ- 20 דקות מאוחר יותר (לאחר שהתייעצו השוטרים עם קצין והחליטו לעכב את הנאשם לתחנה), אני סבורה שגם אם מוטב היה שהנאשם יוזהר סמוך לאמירת האיומים, לא מדובר במחדל או פגם של ממש בהתנהלות השוטרים, ומאליו מובן שאין בכך להביא לפסילת ראייה חוקית.

זוטי דברים

33. משקבעתי כי דברי הנאשם עולים לכדי עבירת איומים, אבחן עתה את סייג "זוטי הדברים".

34. סייג זוטי דברים מעוגן בסעיף 34ז' לחוק העונשין, ובבסיסו הכלל לפיו המשפט הפלילי אינו עוסק בזוטות. וזהו לשונו: **"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך"**.

35. מטרת הסייג היא מניעת תיוג פלילי למעשים, אשר באופן פורמאלי מקימים עבירה, אך אין בהם ולו מידה מזערית של סכנה לפגיעה ב"ערך המוגן", והם אינם הולמים במהותם עבירה פלילית.

36. התנאים לקיומו של הסייג נדונו בהרחבה בע"פ (מחוזי ת"א) 1720/95 **מדינת ישראל נ' יוסף ואח'** (23.10.1996), ואומצו בע"פ 807/99 **עזיזאן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג(5) 747 (1999), כדלקמן:

"באשר לשיקולים הצריכים להנחות את בית-המשפט בבואו להכריע בטענת הגנה זו לגופה, לאחר שמיעת הראיות, הרי שאלה צריכים להיבחן לפי טיבו הקונקרטי של המעשה והאינטרס הציבורי וההגנה תתקבל רק באותם מקרים בהם אין במעשה עצמו מידה מינימלית של סכנה לערך החברתי המוגן ואין הוא הולם מבחינה עניינית את המושג של עבירה פלילית. [...] הרי שהדגש לענין ההגנה של זוטי דברים מושם על טיבו של המעשה הקונקרטי עצמו 'נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי'".

37. בית המשפט העליון דן בסייג "זוטי דברים" בע"פ 7829/03 **מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ**, פ"ד ס(2) 120 (2005) (להלן: "פרשת אריאל רמזורים"), וקבע:

"[...] אף על פי שהסייג בדבר 'זוטי דברים' אינו מונה רשימה של מקרים הבאים בגדרו, הרי שהמגמה העולה מן הפסיקה היא שיש להחילו בזהירות תוך בחינת נסיבותיו של כל מקרה ומקרה. בבואו לבחון מעשה שנתמלאו בו כל יסודות העבירה ישאל בית המשפט את עצמו אם מעשה העבירה הצמיח מידה מזערית של סכנה לציבור. תשובה שלילית תחייב את המסקנה שהשפעתו של המעשה על החברה היא כה מזערית, עד שאין זה ראוי להכתיים את מבצעו בהרשעה בפלילים. [...] אל לנו לשכוח כי הכלל בדבר זוטי דברים הוא אך סייג לאחריות הפלילית, ומשכך, אין הוא בבחינת הכלל, אלא החריג".

38. קרי, כדי לבחון את קיומו של הסייג צריכים לחול ארבעת התנאים שקבע המחוקק במצטבר: "טיב המעשה", "נסיבותיו", "תוצאותיו" ו"האינטרס הציבורי". בין התנאים הללו קיימים קשרי גומלין, אם לקולה ואם לחומרה, ומשקל הבכורה ניתן ל"אינטרס הציבורי" (ראו גם רע"פ 8464/14 **מדינת ישראל נ' עזרא** (15.12.2015)). בנסיבות מקרה מסוים יכול שיקבל אחד התנאים משקל ממש, ואולם בסופו של דבר **השאלה המכריעה היא האם סיכום כל ארבעת התנאים מוביל אל המסקנה, כי לא קיימת סכנה מזערית לציבור המצדיקה הטלת אחריות בפלילים**.

39. עסקינן בהגנה מהותית שעל הנאשם הנטל להוכחתה, בגין המעשה הקונקרטי על רבדיו השונים (להרחבה ראו כב' השופט קדמי **על הדין בפלילים** חלק ראשון, עמ' 555-556; וכן ראו רבין וואקי **דיני עונשין** (מהדורה שלישית) כרך ב', עמ' 946).

מן הכלל אל הפרט

40. בחינת "טיב המעשה" מצביעה על איום מפורש של הנאשם לדקור את בועז. האיום מטריד, ולא בכדי עיכבו השוטרים את הנאשם לחקירה, ויכול שמנעו את הידרדרות האירוע.
41. "תוצאות המעשה" נמוכה אם בכלל, היות שבועז לא חש מאוים ומובן שלא השוטרים.
42. ובנוגע ל"נסיבות המעשה" מדובר באיומים שנאמרו לשוטרים בנוכחות בועז, אך זאת מחמת חשש רב של הנאשם מפגיעה בסכין מידיו. הנאשם פנה לשוטרים בבקשה לעזרה וכשהבין שאין בידם לסייע לו אמר את דבריו, במידה רבה של תסכול, כשאף אם הייתה בהם כוונה מסויימת להפחיד, עיקרם בכוונה להקניט את השוטרים ולהתריס נגד אוזלת ידם, מנקודת מבטו של הנאשם. ועוד חשוב להדגיש כי הנאשם התנצל על אמירת הדברים, לאחר שהשוטר שאל אותו: "אתה מאיים בפני שאתה תדקור אותו? הנאשם: לא לא סליחה, אני צריך להידקור?". צפייה בסרטון והקשבה לנימת קולו של הנאשם בנקודה זו מלמדת כי הבין שטעה, והתנצל על כך בכנות.
43. בנוגע לאינטרס הבכורה ה"פגיעה באינטרס הציבורי", משמעותו היא בראש ובראשונה בחינה של הפגיעה במתלונן ובאינטרס הציבורי הרחב הבאים לידי ביטוי, דרך כלל, בפגיעה בערך המוגן. אולם, אני סבורה ששיקולים אלו לא צריכים לעמוד לבדם. נכון בעיני לעמוד על נסיבותיו האישיות החריגות של הנאשם בעניינו, כחלק מהאינטרס הציבורי. לתפיסתי, מקום שבפנינו נאשם מוחלש, דר רחוב, במצב פיזי ירוד, המתמודד עם סכיזופרניה פרנואידית (כפי שסיפר בהודעתו במשטרה ולא הייתה על כך מחלוקת, אף שלא הוגש תיעוד רפואי), נסיבותיו האישיות הן חלק מהאינטרס הציבורי, ולא רק הפרטי. חובתנו המוסרית כחברה להושיט יד לחלש במצוקתו, ואדרבה - קריאה לעזרה, עומדת בליבת האינטרס הציבורי ובוודאי שאינה זרה לו.
44. ניתן ללמוד על כך בהיקש מדברי כב' השופט ד' ברק-ארז, בבש"פ 749/19 פלוני נ' מדינת ישראל (4.2.2019) שם ערר נאשם על מעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים בגין איומים שהשמיע בפגישה עם אנשי מקצוע מתחום בריאות הנפש, במסגרת אשפוזו לאחר ניסיון התאבדות. בית המשפט דן, בבחינת למעלה מן הצורך (היות שמאשימה הודיעה על חזרה מכתב האישום), בשאלת החלת עבירת האיומים ביחס לדברים הנאמרים במצבים טיפוליים, ועמד על מורכבות הנושא כדלקמן:
- "קשה לחלוק על הנחת היסוד של המדינה כי מוטל עליה חובה להגן על שלום הציבור, ובכלל זה להתייחס במלוא הרצינות והערנות להשמעת איומים לפגיעה בגוף ונפש [...]. אין לשלול על הסף את האפשרות שדברים הנאמרים גם לבעלי תפקיד טיפולי עשויים להיות, בנסיבות שבהן נאמרו ובאופן שבו הושמעו, דבר איום. [...] השאלה שעניינה דברים שנאמרים אגב טיפול באדם, למשל במענה לשאלה של מטפל. [...] מהיבט החובה המוטלת על המטפל לדווח על דברים - המצב הוא ברור. אולם השאלה מה אמור להיות הערוץ להמשך [...]. השאלה מתחדדת לנוכח העובדה שאמירות מסוג זה עשויות לבטא מצוקה ולשמש כקריאה לעזרה. אף עשויה להיות להן חשיבות חברתית טיפולית [...]. על רקע זה, האיזון החברתי בין התכלית הפלילית של סעיף 192 לחוק העונשין לבין השמירה על זכות היסוד לחופש ביטוי עשויה להשתנות (ראו והשוו: רע"פ 8736/15 צוברי בר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.1.2018)). יתרה מכך, האמור עשוי במקרים המתאימים אף לשלול את קיומו של היסוד הנפשי הנדרש במסגרת סעיף 192 לחוק העונשין לפיו**

כוונתו של מוסר הדברים הייתה "להפחיד את האדם או להקניטו", וזאת אם נמצא כי הדברים נאמרו במסגרת הטיפול הרפואי, בתום לב ובכנות, במטרה לקבל את הטיפול המיטבי". (הדגשה במקור, א.א.)

45. הדברים יפים לענייננו בכל הנוגע לחשיבות הרבה שרואה בית המשפט במתן הזדמנות להשמעת "קריאה לעזרה", אף אם היא חורגת מגבולות המותר. לפיכך יש לבחון את האמירות המאיימות הנאמרות בהקשר זה, תוך הפעלת הכלים של המשפט הפלילי בזירות המתבקשת.

46. ובמקרה דנן, הנאשם חש מאויים על ידי בועז ולכן הזעיק את המשטרה. עם הגעת השוטרים ביקש את עזרתם לפנות את בועז משחשש להידקר. צפייה בסרטונים מלמדת כי הפחד של הנאשם היה אותנטי ומשמעותי, כאשר לאורך דקות ארוכות ניסה להבהיר לשוטרים את הסכנה, למשל כשחזר ואמר מספר פעמים שבועז מחזיק סכינים ומספריים והציע לשוטרים לראות אותם. מעבר לפחד הסובייקטיבי של הנאשם, בינו לבין בועז קדם אירוע אלים משנת 2017, אז רדף בועז אחרי הנאשם עם סכין, לאחר תגרה ביניהם (נ/1). ועוד התרשמתי מהסרטונים, כי הנאשם היה שרוי במצב פיזי ונפשי מורכב בהיותו דר רחוב וחולה נפש. אומנם צודקת ב"כ המאשימה כי הנאשם לא אמר בהודעתו במשטרה שאת דברי האיום השמיע מתוך מצוקה ו"קריאה לעזרה", אך הדבר עולה בבירור מהראיות. חלקה הארי של השיחה בין הנאשם לשוטרים נסובה על הפחד שלו להידקר. יתרה מזו, כששאל השוטר פרנקו את הנאשם אם הוא מאיים על בועז בפניו, אמר לו הנאשם בו במקום: **"לא, לא.. סליחה"**. על התנצלותו חזר הנאשם גם בחקירתו (ת/2).

47. במכלול הנימוקים הללו, בראייה רחבה של האינטרס הציבורי, אני סבורה כי אף שהוכחה עבירת האיומים, נסיבותיה בשילוב עם מצבו של הנאשם ופנייתו היזומה למשטרה, אינם מצדיקים את הרשעתו בפלילים.

סוף דבר

48. אשר על כן, החלטתי לזכות את הנאשם מעבירת האיומים המיוחסת לו לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, מחמת סייג זוטי דברים.

ניתן היום, כ"ג טבת תשפ"ב, 27 דצמבר 2021, במעמד הצדדים: ב"כ המאשימה עו"ד אורית מנצ'יקובסקי, הנאשם וב"כ עו"ד גיא עין צבי.